

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ความทุกข์กับความสุขมันต่างกันนะ ทุกคนต้องปรารถนาแต่ความสุข แต่ความสุขมันหาได้ที่ไหน ต่างคนต่างแสวงหากันนะ หาแล้วไม่สมหวัง ความสมหวังของใจ ถ้าใจสมหวังมันจะมีความสุข แล้วความปรารถนาของใจมันก็ต่างกัน

ถ้าใจของเด็กๆ ก็ปรารถนาแต่ความว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มันพอใจเท่านั้นนะ ปรารถนาของความเป็นผู้ใหญ่ เห็นไหม การเป็นผู้ใหญ่ก็ปรารถนาแต่ความสุขที่ว่าความพอใจ ปรารถนาความสุขมันก็แล้วแต่ความชอบของใจ นี่ความชอบของใจ ใจไม่เหมือนกันถึงปรารถนาไม่เหมือนกัน ความปรารถนาไม่เหมือนกัน มันต้องตัดแปลงใจ คัดแปลงตน

ถ้าคัดแปลงตน มันเข้าถึงความสุขของมันได้ ถ้าเข้าถึงความสุขความอันละเอียด เราไม่เข้าใจ เราแสวงหาไม่เจอ นี่ที่เราแสวงหากันอย่างนั้นเพราะเราเชื่อใจ เราเชื่อธรรม ถ้าเราไม่เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไซ้ไหม เราจะทำตามใจของตัวเอง แต่พอเราเชื่อว่าคุณงามความดีมีอยู่ นรกสวรรค์มีอยู่ สิ่งที่ความปรารถนาของเรามีอยู่ เราถึงต้องคัดแปลงตนด้วยศีลใจ

ถ้ามีศีล เห็นไหม ทาน ศีล ภาวนา ถ้ามีศีลขึ้นมาก็คัดแปลงใจของเรา เพราะเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อธรรมที่ท่านวางไว้ แล้วเราจะเดินตามนั้น ถ้าเราเดินตามนั้น ศรัทธาความเชื่อของเรา ศรัทธาของเราเกิดขึ้นมา ถ้าศรัทธาความเชื่อของเราไม่เกิดขึ้นมา เราก็จะทำตามใจตัวของเรา แต่ทำตามใจตัวของเรามันทำถูกก็ได้ ทำผิดก็ได้ แล้วแต่อำนาจวาสนาของใจนะ ถ้าใจมันไม่ชอบมันก็ไม่ชอบอยู่อย่างนั้น มันไม่ชอบสิ่งที่ว่ามันเป็นความผิดพลาด มันก็ไม่ชอบอย่างนั้น

ศาสนามีหรือไม่มี เวลาพูดกันว่าศาสนามีหรือไม่มี เราทำความดีแล้วมันก็สมกับความจริง ถูกต้อง ทำความดีแล้วมันเป็นความดีแน่นอน ศาสนามีหรือไม่มีนั่นอีกเรื่อง

หนึ่ง ทำความดีแล้วที่ว่าเวลาไปเกิดบนสวรรค์เห็นไหม เขาไม่มีรัตนตรัย ถ้ามีรัตนตรัย มีแก้วสารพัดนึก อย่างเทวดาของเราเทวดาเลื่อนชั้นได้ เพราะอะไร? เพราะธรรมะคำสั่งสอนไง คุณงามความดีแล้วสั่งสอน

สังขารม เห็นไหม สังขารมเวลาประพาศปฏิบัติแล้วมันได้ผลขึ้นไปตลอดไป สังขารม คือ สมาธิ ปัญญา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น ปัญญามันใคร่ครวญ มันจะเกิดขึ้นมาได้ อย่างไร? ปัญญาที่ว่าเราทำตามความถูกต้องของใจจะเป็นความดี แต่ความดีของใคร? ความดีของเด็ก เห็นไหม เด็กเวลามันเล่นของมัน มันว่ามันทำตามถูกต้องของมัน ผู้ใหญ่นี้ โมโหหน้าคุณเลยนะว่าเด็กมันไม่ช่วยงานไม่ช่วยการ เห็นไหม ของเขาก็ทำตามความดีของเขา

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นความดีของเรา เราสร้างคุณงามความดีของเรา ความดีของเรามันเป็นความดีของเราความเห็นของเรา แต่ความเห็นของเรามันจะมัชฌิมาปฏิบัติหรือไม่ นั่นนะเวลามันปฏิบัติขึ้นไปแล้วมันจะรู้ว่า ความดีของเราถ้าเราเข้าไปเกี่ยวข้อง ความดีของเรามันเข้าข้างตัวเอง ความเห็นเข้าข้างตัวเอง ถ้าเราเห็นสิ่งใดที่พอใจมันก็ว่าดี สิ่งใดไม่พอใจมันก็ว่าไม่ดี ถ้าไม่พอใจสิ่งนั้นไม่ดี

แต่หน้าที่การงานของเขา วิชาชีพของเขา คนเราแต่ละวิชาชีพความเห็นมันก็ต่างกันไป ความปรารถนาก็ต่างกันไป การสะสมของใจก็ต่างกันไป ใจในเมื่อมันต่างกันแล้ว มันจะให้เป็นการดีอันเดียวกันเป็นไปได้...หนึ่ง สอง...ความดีที่ว่าเกิดขึ้นจากความเป็นจริงของใจ ใจภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมานี้ ความดีมันต้องให้มัชฌิมาปฏิบัติ ความดีต้องเป็นกลางใจ กลางคือสิ่งที่มันเป็นกลางอยู่โดยธรรมชาติของมัน แล้วเราจะทะลอมใจของเราให้เข้าถึงสิ่งนั้น เราต้องก้าวเดินของใจ ฝึกฝนใจตั้งแต่ตอนนี้

ฝึกฝนใจตั้งแต่ทาน ให้ทานขึ้นไปเพื่อฝึกฝนใจ ฝึกฝนใจเท่ากับนวดดิน นวดดินคือปั้นใจของเรา ใจของเรานี้ขยำให้มันพอดี ถ้าใจมันแข็งมันกระด้าง แข็งกระด้างด้วยความคิด ความคิดความอ่านของเรานี้แข็งกระด้าง มันขึ้นรูปของใจ ใจมันขึ้นรูป แยกมันจรมมา มันมาชั่วครั้งชั่วคราวมันก็จรมของมันมา แล้วก็สะสมลงที่ใจ จนเป็นจิตนิสัย แล้วมันเป็นความเคยใจ เพราะเราไม่เคยตัดแปลงตน

เราตัดแปลงตนคือตัดแปลงกิเลส เราจะหากิเลส เวลาเราว่ากิเลสมันเป็นสิ่งที่ไม่ดี ในหัวใจของเรา มันเป็นสิ่งที่ว่ามันทำให้เราเกิดเราตาย เราจะหาหน้ากิเลส เรามองไม่เห็น

หน้ากิเลส เห็นใหม่ คนถ้ายังไม่เห็นหน้ากิเลสจะวิปัสสนาได้อย่างไร? จะใคร่ครวญได้อย่างไร? ในเมื่อเรายังจับโจรยังไม่ได้ เราจะไต่สวนว่าผิดหรือถูกได้อย่างไร? ถ้าเราจับโจรได้ เราจับผู้ผิดได้ มันถึงจะไต่สวนได้

ความเห็นกิเลส เห็นใหม่ ต้องทำความเข้าใจของใจเข้าไป ใจมันสงบเข้าไปขนาดไหน มันถึงจะเห็นกิเลสของตัวเอง เห็นกิเลสเพราะว่าเวลามันทำ สิ่งที่เป็นความดี เราทำคุณงามความดีมันทำได้ง่ายๆ แต่เราก็มองสิ่งนี้เป็นคุณงามความดี ทำไมเราทำของเราไม่ได้ ทำไมเราฝืนใจของเราไม่ได้

ฝืนใจตน ฝืนใจกิเลสไปก่อน ต้องฝืนกิเลสขึ้นไป ให้กิเลสมันแสดงตัวออกมา พอเห็นหน้ากิเลสขึ้นมาที่กิเลสมันอาย สิ่งทีกิเลสมันเกิดขึ้น คับในหัวใจ มันจะอาย มันจะไม่กล้าแสดงตัวในหัวใจของเรา เพราะมันไม่กล้าแสดงตัวในหัวใจของเรา มันก็จะมี ความสงบของมัน มันหลบซ่อนตัวเฉยๆ ความหลบซ่อนตัวของกิเลสในหัวใจของสัตว์โลก มันหลบซ่อนตัวเพื่อมันมีอำนาจเหนือเรา นี่มันหลบซ่อนได้สองชั้น เห็นใหม่ ชั้นหนึ่งคือความคิดของเรา เราคิดไม่เห็น เรามองไม่เห็น เหมือนเชื้อโรค เชื้อโรค บางอย่างต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ส่อง

อันนี้ก็เหมือนกัน หน้าของกิเลสมันต้องใช้สัมมาสมาธิ ต้องใช้ใจเท่านั้นเข้าไป เห็นตัวมัน ถ้าใจเข้าไปเห็นตัวมัน มันจะแก้ไขตัดแปลงสิ่งตรงนั้นได้ ถ้าตัดแปลงสิ่งตรงนั้นได้ ความทุกข์มันก็จะเบาบางลงไป ความทุกข์จะเบาบางลงไปจนถึงที่สุด นี่ความสุข ความปรารถนาของเราต้องปรารถนาสิ่งตรงนั้น แต่ความก้าวเดินของใจ การฝึกฝนของใจ มันถึงต้องทำลำบากลำบาก มันถึงต้องมีทาน มีศีล มีภาวนาใจ

ทานขึ้นมาเพื่อเรา เพื่อความฉลาดของใจ ใจมันฉลาดนะ มันยุแห่ตลอดไป ใจของเรานี้มันจะยุแห่ มันก็เกยไป มันไม่ยอมทำ ถ้าสร้างคุณงามความดีมันไม่ยอมทำ แต่ถ้าคิดตามใจของมันเองมันจะไปตามประสาของมัน เวลาเราทำบุญกุศล บุญกุศล สะสมมาเป็นบุญกุศลของเราละ

แต่ทางโลกของเรา ไปเที่ยวเตร่เฮฮาตามประสาของเขานั้นเป็นความสุขของเขา ความเที่ยวเตร่เฮฮา เห็นใหม่ มันจะไม่ได้อะไรเลย มันจะได้แต่ความเหนื่อยอยากออกไป มันได้ประสบการณ์ของใจ ไปเห็นสิ่งต่างๆ เป็นความสุขของมันพอใจของมันเท่านั้น

ความที่เขวเตร่ออกไปในโลกว่าอันนั้นเป็นสมบัติ ใจอันนั้นได้ประโยชน์ ได้พักผ่อน
ความพักผ่อนของเขา

แต่ความพักผ่อนของศาสนาพุทธ ถ้าใจเราพักผ่อนได้ ถ้าใจเราทำสัมมาสมาธิเกิดขึ้น
ขึ้นมาในหัวใจของเราได้ เราจะไม่ต้องไปหาสิ่งใดเลย แล้วมันจะแสวงหา ไม่อย่างนั้น
คนบวชพระได้ยังไง? คนจะออกประพฤติปฏิบัติเพื่ออะไร? เพราะเขาได้ความสุขของ
เขาแน่ ถ้าเขาได้ความสุขของเขา เขาก็มีความเจตนาอยากกระทำของเขามาก แต่ทำของ
เขาไปนะ ตัณหาความทะยานอยากมันซ้อนขึ้นไป มันก็ไม่ได้ผลของมัน ก็เบื่อหน่ายไป
ทีหนึ่ง เบื่อหน่ายไปทีหนึ่ง นี่มันทำยากยากอย่างนั้น ยากเพราะเป็นการคาดหมาย

นี่ความคาดหมายที่ว่า เป็นความดีๆ ใจ แม้แต่จะไปเจอความดีแล้วก็ยังยึดติดความ
ดี เห็นไหม แล้วคาดหมายความดีนั้น มันถึงไม่ได้ดีใจ ถ้าทำความดีเพื่อดี ทำดีไม่ใช่ดีของ
เรา ความดีเพื่อดี ดีมันคือดีในตัวมันเอง มันดีในตัวมันเอง เห็นไหม เราต้องสร้างเหตุ เหตุ
ของเราคือทำหน้าที่ของเรา การงานของเราความดีมันไปเอง กลิ่นของความดี กลิ่นของ
ศีลมันทวนลม สิ่งที่ทวนลมไป มันทวนไปในกระแสของลมนี้ มันจรจายไป เห็นไหม

แม้แต่คนดีนี่ผีคุ้ม คนดีนี่เทวดาคุ้มครอง การทำสมาธิความสงบของใจ เทวดาจะ
คุ้มครอง เทวดาจะรู้วาระจิตของสัตว์โลกนะ ว่าจิตดวงนั้นหยาบหรือละเอียด ความคิด
อันนั้นดีหรือไม่ดี เพราะมันเรื่องของใจ ภาวะของใจ ใจจะเห็นใจทั้งหมด ใจจะเข้าใจ
เรื่องของใจ ใจมันซุกอยู่ในร่างกายของเรา เราจะเห็นกิริยาท่าทางเท่านั้น พวกเราเห็น
กิริยาท่าทางเท่านั้น แล้วก็คิดอ่านกันไปว่ามันจะเป็นความจริงที่เราคิดหรือไม่เป็น
ความคิด อันนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

เรื่องหนึ่งนี้ ดาของเรามันไม่เหมือนของผู้ที่ว่าจะอยู่ในภพชาติต่างๆ นั้นตาใส ตา
ของเขาเห็นของเขาในภาวะของใจอย่างหนึ่ง แล้วตาของผู้ที่สิ้นกิเลสในหัวใจนั้น เห็น
ใหม่ ถ้าในหัวใจมันพลิกแพลงอย่างไร มันจะพลิกแพลงไปในทางของกิเลสอย่างหนึ่ง
ถ้ามันพลิกแพลง ครูบาอาจารย์พลิกแพลงไปตามธรรม ถ้าพลิกแพลงไปตามธรรม มันจะ
เป็นไปตามธรรมของมันไป ตามธรรมมันต้องดัดแปลง ดัดแปลงจนถึงตรงนั้นได้ ถ้าเรา
ดัดแปลงไม่ถึงตรงนั้นได้ เราต้องพยายามทำ

เพราะว่าเราเป็นโรคขึ้นมาในหัวใจนะ เราไปหาหมอ หมอรักษาเราได้ นี่โรคของกาย แต่โรคของใจ เห็นไหม ยาอะไรมันจะเข้าไปรักษาได้ ธรรมโอสธจะเกิดขึ้นมาจากเรา โอสธคือยา คือธรรมจะเกิดขึ้นจากการภาวนา เห็นไหม ใจสงบขึ้นมา มันมีอุปกรรมมีส่วนหนึ่ง มียาอย่างหยาบๆ แล้วยาอย่างภาวนามยปัญญา ยาอย่างละเอียดมันจะแก้ไขใจ

เวลามันทุกข์ร้อน เวลามันเบื่อหน่าย เวลามันสมความปรารถนามันก็เบื่อหน่าย ความเบื่อหน่าย เห็นไหม ความชินชา ถ้าชินชากับสิ่งใดมันก็เบื่อหน่ายสิ่งนั้น สิ่งทีเบื่อหน่ายมันก็ไม่ต้องการ ความเบื่อหน่ายของใจ แล้วมันก็เบื่อหน่ายเรานะ จะไปข้างหน้าก็วิตกกังวลว่าข้างหน้าตายไปแล้วจะไปอย่างไร? จะไปสมความปรารถนาไหม? มันถึงต้องสะสมบุญกุศล เพื่อไปข้างหน้าให้มันมีบุญกุศล ให้มันมีหลักการของใจ ใจมันตั้งมั่นขึ้นมา

นี่บ่วงของโลกเขา เห็นไหม ในโลกของเราเนี่ย ในวิภวามันเป็นไปอย่างนั้น แล้วเราก้ไปตามวิภวาอย่างนั้น กติกาของสังคม กติกาของอะไรนี้มันสร้างสมขึ้นมา เราจะแหกกติกาของสังคมออกไป แหกไปด้วยคุณงามความดีใจ แหกออกไปด้วยความรู้สึก รู้เท่าทัน วางไว้ตามความเป็นจริงอย่างนั้น กติกาสังคมของโลกเขาเป็นไป เราอยู่เฉยๆ เราไม่ใช่ไปทำลายกติกาสังคม เราทำลายความติดข้องของใจในกติกาสังคมนั้น

ถ้าเราติดข้องในกติกาสังคมนั้นนะ พระพุทธเจ้าบอกไว้ เห็นไหม สัตว์โลก สัตว์มนุษย์นี่กว่าฉลาดมาก แต่เวลาสร้างขึ้นมาอยู่เป็นสังคมขึ้นมาก็ต้องสร้างกติกาขึ้นมา ไม่อิสระเสรีเหมือนสัตว์ เหมือนนกเหมือนกาเขาจะบินไปตามอำนาจของเขา เขาพอใจเขาก็จะบินไปตามประสาของเขา เขายังมีอิสระมากกว่ามนุษย์อีก แต่มนุษย์ก็ต้องใช้กติกาของสังคมเป็นเครื่องอยู่ เราอยู่กับเขาเราเข้าใจ เราไม่ทำความผิดกติกานั้น เราอยู่เฉยๆ แต่เราไม่ทำลายกติกานั้น ทำลายความติดข้องของใจ ถ้าใจไม่ติดข้องกติกาของเขา เราสร้างของเขา เราดีกว่าเขา

โลกจะตื่นไป เห็นไหม เห็นมโหฬสพทีไหน เราไปที่นั่น นี่ในนวกวาทบอกไว้ในเรื่องของธรรมใจ ในเรื่องของธรรมคือว่าเสียงทีไหน คือไปเรติดพันกับเขา เราติดในกติกาของสังคม เราก้ต้องโดนสังคมลากไป เราต้องอยู่กับเขาแต่เราไม่ติดกติกาของสังคม

เราอยู่กับเขาแต่เราไม่เข้าไปยุ่งกับเขา นั่นนะเราทำลายกตีกาสังคมในหัวใจ เหมือนกับเราทำลายภพชาติ ทำลายความคิดของเรา

ถ้าทำลายความคิดของเรา ความคิดมันว่างเปล่า แล้วมันจะคิดขึ้นมาใหม่ คิดขึ้นมาใหม่ด้วยสติสัมปชัญญะ ทำไมเมื่อก่อนเราไม่คิดอย่างนี้? ทำไมเดี๋ยวนี้เราคิดอย่างนี้? นี่ความคิดมันพัฒนาขึ้นไปได้ ใจของคนถึงพัฒนาขึ้นไปได้ เห็นไหม จนเป็นปุถุชน คนปุถุชนนี่คนหนาไปด้วยกิเลส คนที่ติดไปทุกอย่าง เหมือนกับสิ่งที่มันติดข้องไป เหมือนกาวมันติดข้องทุกอย่าง

เราทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจเข้ามาจนเป็นกัลยาณปุถุชน เป็นปุถุชนเหมือนกันแต่เป็นกัลยาณผู้ที่พร้อมที่จะทำการงาน นี่กัลยาณปุถุชน จิตมันพัฒนาขึ้นไป แล้วจิตของเรานี้มันพัฒนาขึ้นไปจนถึงว่ามันชำระกิเลสได้ มันต้องชำระกิเลสได้ เห็นไหม ชำระความเห็นผิดของใจนี้ได้ เพราะใจดวงนี้มันติดข้องได้ มันต้องชำระได้ ชำระได้ด้วยอำนาจของใจ ด้วยธรรมโอสธที่เกิดขึ้นมาจากใจ ใจมันพัฒนาขึ้นมา มันเกิดขึ้นมา ธรรมโอสธมันเกิดขึ้นมา มันหาขึ้นมา มันถึงต้องสัมมาสมาธิ มันยากมันยากอย่างนั้น ยากจนเส้นผมบังภูเขา ยากจนผ้าขาวม้าโปกหัวแล้วหาไม่เจอ มันยากจนหาใจของตัวเองไม่เจอ ถ้ามันทำความสงบของใจขึ้นมามันจะหาใจของตัวเอง ถ้าหาใจของตัวเองงานจะเกิดขึ้นมา เห็นไหม

ถ้าหาใจของตัวเองไม่เจอ มันเป็นเรื่องที่ว่าสมบัติเยี่ยม มันก็มีความสุขเหมือนกัน ความสุขที่ว่าเรารู้ว่ามียา เรารู้ว่าสิ่งนั้นมีที่แก้ไข กับคนที่เป็นโรคเป็นภัยไข้เจ็บแล้วรักษาไม่ได้ มันจะมีความสุขทุกข์มาก แต่ถ้ามีโรคภัยไข้เจ็บมันก็มีความสุขทุกอย่างหนึ่ง โรคหนักโรคเบา นั้นมียาแก้ไขนั้นส่วนอย่างหนึ่ง

อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราศึกษาเล่าเรียนมา เหมือนกับเรามันมียาแก้ไขอยู่ แต่ทำไมเราเอายาแก้ไขใจเราไม่ได้ นี่มันอยู่ที่วิธีการประพฤติปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง ยามีอยู่ การเกิดและการตาย เกิดขึ้นมาแล้วมันต้องเกิด เกิดแล้วมันต้องตายทั้งหมด แต่ถ้าเกิดแล้วมันตายขึ้นมา นี่ไม่เกิดมันต้องมีคู่กับมันไป เห็นไหม

ยามันอยู่ตรงนี้ไง อยู่ตรงที่ว่าสิ่งที่เราศึกษาเราเข้าใจแล้วมันมีอยู่ มันเป็นไปได้ สิ่งนี้เป็นไปได้เราต้องรักษาใจของเรา ถ้ารักษาใจของเราขึ้นมา นี่เราพยายามประพฤติ

ปฏิบัติ นี่ธรรมโอสถจะเกิดขึ้นมา มันถึงเป็นปัจจัยตั้งใจ สิ่งนี้เกิดขึ้นจากใจ ใจนั้นพัฒนาขึ้นมาของใจดวงนั้น แล้วใจดวงนั้นก็ใช้สิ่งนั้นชำระกิเลสของใจดวงนั้นไป มรรค ๔ ถึงเป็นผล ๔ มรรคจะมีหนึ่งเดียว

ถ้าทั่วไปเรามีมิดอยู่เล่มเดียว เราทำครัวตลอดไป จนมิดนั้นทำครัวได้ก็มือก็ปี จนมิดนั้นสึกกร่อนไป นี่มันที่อยู่ของมันอย่างนั้น นั่นมิดในครัวมันจะเป็นอย่างนั้น แต่ในธรรมโอสถ ในสมุจเฉตพหวน มิดในใจเวลามันทำลายตัวมันเอง มันทำลาย อย่างโสดาปัตติมรรค เห็นไหม พอมันสมุจเฉตพหวนมันทำลายตัวมันเอง มิดนั้นมันก็กลืนตัวทำลายตัวมันเอง ทำลายไปพร้อมกับกิเลส มันหมดสิ้นไป ถึงต้องสร้างมรรคใหม่ขึ้นมา มรรคใหม่เกิดขึ้นมา ธรรมโอสถเกิดเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เราต้องพยายามสร้างของเราขึ้นมา มันถึงเป็นการชำระใจของเรา

นี่ความสุขอย่างนี้เป็นความปรารถนาของสัตว์โลก สัตว์โลกปรารถนาสิ่งที่ยังไม่อยากพ้นจากทุกข์ ไม่ให้มันพ้นไปจากทุกข์ ไม่ให้ทุกข์ในหัวใจเลย มันต้องแก้ไขตรงนี้ ไม่อย่างนั้นจะมีทุกข์อย่างหยาบ ทุกข์อย่างกลาง ทุกข์อย่างละเอียด มันสุขขอนนะ มันสุขขอน มันเหมือนกับผู้เฒ่าผู้แก่มีความอาลัยอาวรณ์ มีความทุกข์อยู่อย่างนั้น นั่นนะทุกข์อย่างละเอียด

ผู้เฒ่าผู้แก่พอทำงานมาทั้งชีวิต เห็นไหม สะสมการทำงาน ชีวิต...ปัจจัยสี่เครื่องอาศัยพออาศัยอยู่ได้ แต่ทำไมหัวใจมันว่าแห่ว หัวใจมันแฉมันเศร้าหมองอยู่ในหัวใจ มันเป็นอย่างนั้นเพราะมันไม่มีหลักใจ ถ้ามีหลักใจขึ้นมาแล้วหัวใจจะไม่เศร้าหมอง หัวใจจะไม่ว่าแห่ว มีธรรมโอสถเป็นเครื่องค้ำกั้นตลอดไป เราต้องสะสมอย่างนั้น

นี่ทาน ศีล ภาวนา เพื่อเรา ถ้ารักตัวเอง รักใจของเรา ก็ต้องสร้างคุณงามความดีของเรา เรื่องการพักผ่อนของโลกเขาเป็นพักผ่อนของโลกเขา เรื่องการพักผ่อนของใจ ใจมีเครื่องพักผ่อน แล้วมีความเป็นปัจจัยตั้ง รู้จากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเข้าใจตามหลักความเป็นจริง ใจดวงนั้นจะมีความสุขของใจดวงนั้นตามอรรถภาพ ตามความสงบมากสงบน้อยของใจดวงนั้น แล้วก็ความสงบนั้นแก้ไขปลดเปลื้องใจได้มากได้น้อยตามแต่ภูมิกะวะของใจที่มันจะยกขึ้นได้สูงมากหรือสูงน้อย ตามแต่ใจดวงนั้น จนถึงที่สุดได้ พอถึงที่สุด

ได้ ตามถึงพระพุทธเจ้า ตามทันพระพุทธเจ้าใจ เป็นพยานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเหมือนกันหมดเลย

นั่นนะหัวใจที่มันหยาบๆ อย่างเรานี้มันแก้ไขได้ ไม่ใช่เรานี้ไม่มีอำนาจาสนา
ศาสนานี้ฝากเอาไว้กับพระ เรามีหน้าที่ทำบุญกุศลก็เหมือนกัน แต่เวลาเงิน เวลาทองใหญ่
จะเอาทองใหญ่ก่อน เงินทองเล็กไม่ต้องการ ต้องเอาทองใหญ่ก่อน

นี่เหมือนกัน ความสุขอันละเอียด ความสุขที่เป็นมรรคในหัวใจของเรา เราต้อง
ปรารถนา เราต้องทำขึ้นมา ทำขึ้นมามันจะเป็นสมบัติของเราขึ้นมา ถ้าเราไม่ทำขึ้นมา มัน
จะไม่เกิดจากเรา เกิดจากเรา อยู่กับเรา เป็นสมบัติของเรา ติดตัวเราไปตลอด ไม่ต้องตาย
ไปแล้วให้คนอุทิศส่วนบุญกุศลให้ เราเอาของเราไปเอง เราทำของเราเองจนปัจจุบันนี้
เพราะเราเข้าใจ เราศึกษาธรรม ถึงว่าเกิดมาไม่เสียชาติเกิด เกิดมาในพระพุทธศาสนาแล้ว
ได้สมกับความปรารถนาของเรา ได้บุญกุศลในศาสนานี้ เอวัง